

Sygn. akt VIII Ka 174/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lipca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku VIII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Krzysztof Kamiński

Sędziowie: SO Dariusz Niezabitowski

SR del. Krzysztof Wildowicz – spr.

Protokolant Aneta Chardziejko

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej w Białymstoku Marka Żendziana, po rozpoznaniu w dniu 15 lipca 2014 r. sprawy J. A. oskarżonego o czyn z art. 244 k.k. na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 07 listopada 2014 r., sygnatura akt XV K 524/13;

I. Zmienia wyrok w zaskarżonej części w pkt. 4 w ten sposób, że zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokat A. A. kwotę 531,36-zł. (pięćset trzydzieści jeden złotych trzydzieści sześć groszy), w tym kwotę 99,36-zł. (dziewięćdziesiąt dziewięć złotych trzydzieści sześć groszy) podatku VAT tytułem wynagrodzenia za obronę oskarżonego w urzędzie w postępowaniu przed Sądem I instancji.

II. Utrzymuje w mocy wyrok w pozostałej zaskarżonej części.

III. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokat A. A. kwotę 516,60-zł. (pięćset szesnaście złotych sześćdziesiąt groszy), w tym kwotę 96,60-zł. (dziewięćdziesiąt sześć złotych sześćdziesiąt groszy) podatku VAT tytułem wynagrodzenia za obronę oskarżonego z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

IV. Zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

J. A. został oskarżony o to, że:

w dniu 2 lutego 2013 r. w B. przy ul. (...), kierując samochodem marki V. (...) nr rej. (...) nie zastosował się do orzeczonego przez Sąd Rejonowy w Białymstoku wyroku sygn. akt III K 3/03, zakazującego prowadzenia pojazdów mechanicznych w okresie od 01.06.2004 r. do 26.08.2013 r., **to jest o czyn z art. 244 k.k.**

Sąd Rejonowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 07 listopada 2013 r. w sprawie o sygnaturze akt XV K 524/13:

I. uznał oskarżonego J. A. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na mocy art. 244 k.k. skazał go na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k., art. 73 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił oskarżonemu na okres próby wynoszący 4 (cztery) lata i oddał go w tym czasie pod dozór kuratora;

III. na podstawie art. 71 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego grzywę w wysokości 20 (dwudziestu) stawek dziennych przyjmując jako równowartość jednej stawki kwotę 10 (dziesięciu) złotych;

IV. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. A. A. kwotę 442,80 zł, w tym kwotę 82,80 zł stanowiącą podatek VAT, tytułem obrony sprawowanej wobec oskarżonego z urzędu w postępowaniu sądowym;

V. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 120 złotych tytułem opłaty i zwolnił go do pozostałych kosztów sądowych.

Apelację od powyższego orzeczenia na podstawie art. 425 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 444 k.p.k. wniosła obrońca oskarżonego zaskarżając powyższy wyrok w części dotyczącej wymiaru kary oraz rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów obrony z urzędu.

Na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 2 i 4 k.p.k. wyrokowi zarzuciła:

1. rażąco niewspółmierność orzeczonej kary podczas gdy:

a) kara znacznie łagodniejsza również spełniałaby cele w zakresie prewencji szczególnej i społecznego oddziaływania, nie doceniono znaczenia okoliczności łagodzących takich jak przyznanie się oskarżonego do winy i wyrażenie przez niego skruchy, prowadzenie auta nie będąc w stanie upojenia alkoholowego oraz pozytywnej prognozy kryminologicznej, zaś przecenienie znaczenia okoliczności obciążającej w postaci uprzedniej karalności oskarżonego, co w konsekwencji doprowadziło do wymierzenia kary rażąco niewspółmiernej w stosunku do popełnionego czynu,

b) orzeczona kara grzywny nie jest adekwatna do stopnia zawinienia i społecznej szkodliwości czynu, jak również możliwości zarobkowych oskarżonego, który jest osobą bezrobotną, bez prawa do zasiłku, utrzymującą się jedynie z zasiłku z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w kwocie 270 zł miesięcznie, co oznacza, że kara ta będzie stanowić dla niego realną dolegliwość finansową i nadmierne obciążenie;

2. obrazę przepisów postępowania, mogącą mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 626 § 1 k.p.k. w zw. § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokacie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu poprzez ustalenie kwoty należnej tytułem obrony sprawowanej wobec oskarżonego z urzędu w postępowaniu sądowym bez podwyższenia stawki minimalnej za drugi termin rozprawy, w sytuacji gdy obrońca uczestniczył łącznie w dwóch terminach rozpraw, tj. 24 września 2013 r. i 5 listopada 2013 r. i w związku tym jego wynagrodzenie powinno zawierać stawkę powiększoną o 20%.

Mając na uwadze powyższe wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

a) wymierzenie oskarżonemu kary 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 2 lata,

b) uchylenie orzeczenia o wymierzeniu oskarżonemu kary grzywny i oddaniu go pod dozór kuratora sądowego;

2. zmianę rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów za obronę z urzędu poprzez zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu sądowym w kwocie 531,36 zł, w tym kwoty 99,36 zł tytułem podatku VAT,

ewentualnie:

3. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Białymstoku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się zasadna jedynie w zakresie w jakim zmierzała do zmiany rozstrzygnięcia o kosztach obrony udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu sądowym i w tej części zasługiwała na uwzględnienie.

Z uwagi na to, że obrońca oskarżonego nie kwestionowała ustaleń faktycznych przyjętych przez Sąd I instancji w zakresie popełnionego przez oskarżonego J. A. czynu, zbędne jest szersze omawianie kwestii związanych ze sprawstwem oskarżonego. W tym zakresie Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia, czemu dał wyraz w uzasadnieniu orzeczenia. Sąd Okręgowy w wyniku przeprowadzonej kontroli odwoławczej nie dopatrzył się w zaskarżonym wyroku żadnego błędu w ustaleniach faktycznych. Stan faktyczny został ustalony prawidłowo, w oparciu o całokształt ujawnionych dowodów, a w wyniku ich wszechstronnej analizy Sąd Rejonowy wywiódł logiczny i trafny wniosek, co do braku wątpliwości w zakresie sprawstwa oskarżonego.

Należy przy tym podkreślić, iż w uzasadnieniu swojego orzeczenia Sąd Rejonowy szczegółowo wskazał, które fakty i okoliczności uznał za udowodnione, na jakich dowodach oparł swe przekonania. Z uwagi zaś, że również apelująca nie wskazała na jakiegokolwiek uchybienia we wskazanych wyżej kwestiach, ich szczegółowe omawianie należy uznać za zbędne.

Odnosząc się do zarzutu skarżącej, który okazał się trafny i skutkował zmianą zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz adwokat A. A. kwoty 531,36 zł, w tym kwoty 99,36 zł podatku VAT tytułem wynagrodzenia za obronę oskarżonego z urzędu w postępowaniu przed Sądem I instancji, należy zauważyć, że kwestią nie mogącą budzić jakichkolwiek wątpliwości jest, iż oskarżony był reprezentowany w niniejszej sprawie przez obrońcę ustanowionego z urzędu na dwóch terminach rozpraw. Pierwsza rozprawa odbyła się w dniu 24 września 2013 r., na którą stawili się oskarżony J. A. oraz jego obrońca A. A. (k. 83). Jakkolwiek nie doszło wówczas do rozpoczęcia przewodu sądowego, to jednak w świetle art. 381 k.p.k. rozprawa ta odbyła się. Kolejna i zarazem ostatnia rozprawa miała miejsce w dniu 5 listopada 2013 r. (k. 91). Obecna na niej obrońca oskarżonego w mowie końcowej wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów obrony udzielonej z urzędu oświadczając, że nie zostały one zapłacone w całości lub w części. Biorąc pod uwagę fakt, że sprawa była prowadzona w trybie uproszczonym, obrońcy oskarżonego należała się stawka minimalna w kwocie 360 zł, co wynika § 14 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Stawka to zgodnie z treścią § 16 cytowanego rozporządzenia ulegała podwyższeniu o 20%, czyli o kwotę 72 zł, albowiem rozprawa trwała dwa dni. Tym samym obrońcy oskarżonego z tytułu obrony udzielonej z urzędu należała się kwota 432 zł, powiększona zgodnie z § 2 ust. 3 cytowanego rozporządzenia o podatek VAT w wysokości 23% w kwocie 99,36 zł, czyli łącznie kwota 531,36 zł.

Przechodząc zaś do zarzutu apelującej odnośnie rażącej niewspółmierności kary to w ocenie Sądu Okręgowego orzeczone względem oskarżonego kara 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 4 letni okres próby i oddanie go w tym czasie pod dozór kuratora oraz kara 20 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda, nie noszą cech rażącej niewspółmierności w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k.

Oceniając surowość wymierzonej kary należy brać pod uwagę sumę dolegliwości orzeczonych wobec oskarżonego. Wymaga podkreślenia, iż nie każda różnica w ocenie wymiaru kary może uzasadniać zarzut rażącej jej niewspółmierności, ale tylko taka, która jest natury zasadniczej, to znaczy jest niewspółmierna w stopniu niedającym się zaakceptować. **Niewspółmierność rażąca to znaczna, "bijąca w oczy" różnica między karą wymierzoną, a karą sprawiedliwą, zasłużoną** (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 30 maja 2003 r., II Aka 163/03, OSA 2003/11/113, LEX 81392). Nie może być zatem w ramach tej przyczyny odwoławczej dokonywana korekta w każdej sytuacji, w której sąd odwoławczy dochodzi do wniosku, że karę należałoby ukształtować nieco odmiennie, tj. że kara jest po prostu zbyt surowa lub zbyt łagodna. **Chodzi jedynie o różnicę ocen o zasadniczym charakterze, sprowadzającą się do znacznej dysproporcji.** W orzecznictwie podnosi się również, iż zarzut rażącej niewspółmierności kary, jako zarzut z kategorii ocen, można podnosić jedynie wówczas, gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy okoliczności popełnionego przestępstwa, jak i osobowości sprawcy, innymi słowy – gdy w społecznym odczuciu

jest karą niesprawiedliwą (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 1985 r., o sygn. V KRN 178/85, OSNKW 7-8/1985, poz. 60, LEX 20053). Ponadto w literaturze przyjmuje się stanowisko, że rażąca niewspółmierność orzeczonej kary ma miejsce wówczas, gdy pozostaje ona w dysproporcji ze stopniem winy sprawcy, stopniem społecznej szkodliwości czynu, prewencją szczególną i ogólną, karą żadaną a karą wymierzoną, oceną stopnia społecznej szkodliwości czynu (K. Łotewski „Apelacja”).

W pierwszym rzędzie stwierdzić należy, iż w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy w sposób szczegółowy i wyczerpujący ustosunkował się do wszystkich okoliczności, które stosownie do art. 53 k.k. składają się na dyrektywy sądowego wymiaru kary. W szczególności Sąd Rejonowy zasadnie zaakcentował znaczny stopień społecznej szkodliwości czynu, który godził w cenne dobro chronione prawem jakim jest prawidłowe funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości. Należy wskazać, co zauważył Sąd I instancji, iż oskarżony jest osobą doświadczoną życiowo z punktu widzenia prawa karnego, gdyż uprzednio był kilkunastokrotnie karany, w tym wielokrotnie na kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia ich wykonania (k. 121 - 122) i jego dotychczasowe życie ewidentnie wskazuje, że niniejsze postępowanie i wydany wobec jego osoby wyrok nie jest incydentem w jego życiu. Tym samym jego zachowanie świadczy o świadomym nierespektowaniu norm prawnych. Z drugiej strony Sąd Rejonowy słusznie zauważył istniejące okoliczności łagodzące w postaci przyznania się oskarżonego do winy oraz tego, że J. A. od 2010 r. nie wszedł w konflikt z prawem. Wbrew twierdzeniom skarżącej Sąd I instancji w żadnym wypadku nie przecenił znaczenia ustalonych okoliczności obciążających. Pomimo tego, że oskarżony był wielokrotnie karany sądownie, co świadczy o tym, iż jest osobą zdemoralizowaną, Sąd skorzystał z instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności. Sąd Rejonowy wskazał równocześnie, że wyznaczony oskarżonemu okres próby ma motywować go do przestrzegania prawa i pozwoli zweryfikować zachowanie oskarżonego oraz to, w jaki sposób wykorzystał daną mu szansę. Dozór kuratora z pewnością ułatwi kontrolę okresu próby. Sąd Okręgowy w pełni te argumenty podziela.

Powyższe okoliczności świadczą o tym, że wymierzona wobec oskarżonego kara 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 4 lata z całą pewnością cech rażącej niewspółmierności nie nosi.

W ocenie Sądu Okręgowego także wymierzona oskarżonemu J. A. kara grzywny w wymiarze 20 stawek dziennych przy przyjęciu jednej stawki za równoważną kwocie 10 zł nie jest z całą pewnością karą rażąco niewspółmierną. Prawdą jest, że oskarżony utrzymuje się jedynie z zasiłku z pomocy społecznej, jednak biorąc pod uwagę wysokość tej kary należy uznać, że J. A. będzie w stanie ją uiścić. Z drugiej strony słusznie zauważył Sąd Rejonowy, że kara ta będzie stanowiła dla oskarżonego realną dolegliwość, wpłynie na niego wychowawczo i zmobilizuje do przestrzegania porządku prawnego.

Zaskarżony wyrok nie jest dotknięty wadami, które powinny być brane przez Sąd Odwoławczy z urzędu.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy na mocy art. 437 § 2 k.p.k. orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

O kosztach obrony z urzędu za postępowanie odwoławcze orzeczono na mocy § 14 ust. 2 pkt 4 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 634 k.p.k. i art. 624 k.p.k. zwalniając oskarżonego w całości od ich zapłaty na rzecz Skarbu Państwa.